

สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ที่ 6

แนวปฏิบัติในการตรวจสอบสินทรัพย์ที่ได้รับการสนับสนุน/อุดหนุน จากทางราชการ

สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ที่ 6 ได้จัดทำแนวปฏิบัติในการตรวจสอบสินทรัพย์ที่สหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรได้รับการสนับสนุน/อุดหนุนจากทางราชการ เพื่อให้ผู้สอบบัญชีสหกรณ์ในพื้นที่ใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงาน ดังนี้

1. วิธีการบันทึกบัญชีสินทรัพย์ที่ได้รับการสนับสนุน/อุดหนุน ให้ถือปฏิบัติตาม ระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ว่าด้วยสินทรัพย์ที่สหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรได้รับบริจาคหรืออุดหนุน พ.ศ. 2547 และ คำแนะนำนายทะเบียนสหกรณ์ เรื่อง วิธีปฏิบัติทางบัญชีเกี่ยวกับที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ พ.ศ. 2547

2. แนวทางในการตรวจสอบว่าสหกรณ์มีการใช้สินทรัพย์ที่ได้รับจากการสนับสนุน/อุดหนุนหรือไม่

2.1 ให้ผู้สอบบัญชีตรวจสอบทะเบียนสินทรัพย์ของสหกรณ์ ว่ามีสินทรัพย์ที่ได้รับบริจาค/อุดหนุนจากทางราชการหรือไม่ (กรมส่งเสริมสหกรณ์ งบประมาณจังหวัด อบจ. อบต. ฯลฯ) ซึ่งหากมี สหกรณ์ต้องมีการเปิดเผยข้อมูลในหมายเหตุประกอบงบการเงิน ตามคำแนะนำนายทะเบียนสหกรณ์ เรื่อง วิธีปฏิบัติทางบัญชีเกี่ยวกับที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ พ.ศ. 2547 ไว้ดังนี้

“สหกรณ์บันทึก.....(ระบุประเภทสินทรัพย์).....ที่จัดหามาด้วยเงินรับบริจาค/เงินอุดหนุนจาก.....ไว้ในบัญชีที่ดิน อาคาร สิ่งปลูกสร้าง และคำนวณค่าเสื่อมราคาโดยวิธี.....ตามอัตราที่กำหนดไว้ในระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ ว่าด้วยการบัญชีของสหกรณ์ พ.ศ. 2560 ยกเว้นที่ดิน”

2.2 การตรวจสอบว่าสหกรณ์มีการใช้ประโยชน์จากทรัพย์สินนั้นหรือไม่

1) คว้าทรัพย์สินที่ได้รับสนับสนุนนั้นเป็นทรัพย์สินที่ใช้ในกิจกรรมใด (ธุรกิจใด) หากในงบการเงินไม่มีธุรกิจนั้น หรือในระหว่างปีงบทดลองไม่ปรากฏรายการบัญชีที่เกี่ยวกับธุรกิจนั้น แสดงว่า สหกรณ์ไม่ได้ใช้ประโยชน์จากทรัพย์สินนั้น เช่น

- ได้รับโรงงานแปรรูปยางแผ่นดิบ และอุปกรณ์ในการแปรรูปยาง แต่งบการเงินไม่มีธุรกิจรายการบัญชีที่เกี่ยวกับการแปรรูปยางพารา

- ได้รับโรงอบลำไย แต่ไม่มีธุรกิจ/รายการบัญชีที่เกี่ยวกับการรวบรวมลำไย

- ได้รับโรงสีข้าว โรงงานปรับปรุงคุณภาพข้าวสาร แต่ไม่มีธุรกิจ/รายการบัญชีที่เกี่ยวกับการแปรรูปข้าว

- ได้รับเครื่องดำนาค เครื่องเกี่ยวข้าว แต่ไม่มีธุรกิจให้บริการ หรือรายได้จากการให้บริการหรือค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับสินทรัพย์นั้นๆ

2) หากสหกรณ์มีการดำเนินธุรกิจที่ใช้ทรัพย์สินนั้น ให้ใช้วิธีการสอบถาม สังเกต ว่าทรัพย์สินนั้น ได้ใช้งานหรือไม่ รวมทั้งตรวจสอบจากเอกสารประกอบรายการทางการเงิน เช่น

- ได้รับตลาดกลาง ฉาง ลานตาก อุปกรณ์รวบรวมผลิตผล ไม่ได้ใช้งาน แต่ในงบการเงินมีธุรกิจรวบรวมผลิตผล : ให้ตรวจสอบทะเบียนสินทรัพย์ว่ามีสินทรัพย์ประเภทนั้นที่รายการ (สหกรณ์อาจมีอยู่แล้วก่อนได้รับการสนับสนุน) หากพบมีหลายรายการให้สอบถามจากเจ้าหน้าที่/กรรมการว่ามีการใช้งานทรัพย์สินทุกรายการหรือไม่ หรือดูจากเอกสารค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับทรัพย์สินนั้นๆ เช่น ค่าซ่อมแซม ค่าเสื่อมราคา เป็นต้น

3) กรณีทรัพย์สินที่สหกรณ์ยังไม่ได้บันทึกในทะเบียนฯ (กรณีนี้จะเป็นทรัพย์สินที่อยู่ระหว่างก่อสร้าง หรือสร้างเสร็จแต่ยังไม่ตรวจรับงาน เนื่องจากยังใช้งานไม่ได้) อาจทราบได้จาก

- การเปิดเผยข้อมูลในหมายเหตุประกอบงบการเงิน
- การสังเกตในขณะที่เข้าตรวจนับสินทรัพย์ หรือระหว่างเข้าตรวจนับสินค้า
- ตรวจสอบจากเอกสารค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้อง (หากมี) เช่น ค่าเบี้ยเลี้ยงกรรมการคุมงาน ค่าไฟฟ้า ค่าดำเนินการต่างๆ เป็นต้น

3. การเปิดเผยข้อมูล และการรายงาน

3.1 กรณีสินทรัพย์ที่สหกรณ์บันทึกในทะเบียนสินทรัพย์ และมีการเปิดเผยข้อมูลไว้ในหมายเหตุประกอบงบการเงิน เมื่อผู้สอบบัญชีตรวจพบว่าสหกรณ์ไม่ได้ใช้ประโยชน์ ให้ปฏิบัติดังนี้

1) แนะนำให้สหกรณ์เปิดเผยข้อมูลภายใต้หัวข้อ ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ ว่า

“สินทรัพย์ประเภท...(ระบุ).....มูลค่า.....บาท ที่บันทึกอยู่ในทะเบียนสินทรัพย์ / บันทึกในบัญชีของสหกรณ์ ได้รับสนับสนุนจากงบประมาณของ.....(ระบุเจ้าของงบประมาณ)..... ตั้งแต่ปีบัญชี..... สหกรณ์ไม่ได้ใช้ประโยชน์จากสินทรัพย์ดังกล่าวมาตั้งแต่ปีบัญชี.....”

2) ผู้สอบบัญชีรายงานผลการตรวจสอบในหัวข้อเรื่องอื่นๆ ดังนี้

“สหกรณ์ได้รับการสนับสนุน.....(ระบุประเภทสินทรัพย์).....มูลค่า.....บาท จากงบประมาณของ.....(ระบุเจ้าของงบประมาณ).....ตั้งแต่ปีบัญชี,,,,,,แต่สหกรณ์ไม่ได้ใช้ประโยชน์จากสินทรัพย์ดังกล่าวอย่างคุ้มค่าตามวัตถุประสงค์ของทางราชการ ซึ่งอาจทำให้เกิดความเสียหายและสูญเปล่าต่อการใช้เม็ดเงินงบประมาณของรัฐ คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ควรพิจารณาวางแผนบริหารจัดการธุรกิจ เพื่อให้มีการนำสินทรัพย์มาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อระบบสหกรณ์ และเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของทางราชการ ตลอดจนเกิดความคุ้มค่ากับการใช้เงินงบประมาณแผ่นดิน”

3.2 กรณีทรัพย์สินที่สหกรณ์ยังไม่ได้บันทึกในทะเบียนสินทรัพย์ เนื่องจากอยู่ระหว่างการก่อสร้าง หรือสร้างเสร็จแต่ยังไม่ตรวจรับงาน เนื่องจากยังใช้งานไม่ได้ ให้ปฏิบัติ ดังนี้

1) แนะนำให้สหกรณ์เปิดเผยข้อมูลภายใต้หัวข้อ ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ ว่า

“สหกรณ์ได้รับสนับสนุน.....(ระบุประเภทสินทรัพย์).....มูลค่า.....บาท จากงบประมาณของ..... (ระบุเจ้าของงบประมาณ).....ในปีบัญชี.....สินทรัพย์ดังกล่าวอยู่ระหว่างการก่อสร้าง / ก่อสร้างเสร็จตั้งแต่ปีบัญชี.....แต่คณะกรรมการตรวจงานจ้างยังไม่ได้ตรวจรับงาน เนื่องจาก...(ระบุสาเหตุ)..... สหกรณ์ได้ดำเนินการ.....(ระบุการดำเนินการของสหกรณ์และผลการดำเนินการ).....”

2) ผู้สอบบัญชีรายงานผลการตรวจสอบในหัวข้อเรื่องอื่นๆ ดังนี้

“สหกรณ์ได้รับการสนับสนุน.....(ระบุประเภทสินทรัพย์).....มูลค่า.....บาท จากงบประมาณของ.....(ระบุเจ้าของงบประมาณ).....ตั้งแต่ปีบัญชี,,,,,, แต่คณะกรรมการตรวจงานจ้างยังไม่ได้ตรวจรับสินทรัพย์ดังกล่าว เนื่องจาก.....(ระบุสาเหตุ เช่น สินทรัพย์ยังไม่พร้อมใช้งาน หรือเหตุผลอื่นๆ ของสหกรณ์)..... สหกรณ์จึงยังไม่ได้บันทึกสินทรัพย์ดังกล่าวไว้ในบัญชี และยังไม่ได้เริ่มใช้งานสินทรัพย์เพื่อให้เกิดประโยชน์แต่อย่างใด ซึ่งอาจทำให้เกิดความเสียหายและสูญเสียค่าต่อการใช้จ่ายเม็ดเงินงบประมาณของรัฐ คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ควรพิจารณาติดตามการก่อสร้างสินทรัพย์ให้พร้อมใช้งานโดยเร็ว และวางแผนบริหารจัดการธุรกิจเพื่อให้มีการนำสินทรัพย์นั้นมาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อระบบสหกรณ์และมวลสมาชิก เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของทางราชการ ตลอดจนเกิดความคุ้มค่าในการใช้จ่ายเงินงบประมาณแผ่นดิน”

3.3 กรณีทรัพย์สินที่สหกรณ์ได้รับก่อสร้างบนที่ดินไม่มีเอกสารสิทธิ์ หรือที่ดินบุคคลภายนอก ให้เพิ่มเติมในหมายเหตุประกอบงบการเงินและในรายงานผลการตรวจสอบ ตัวอย่าง

“สหกรณ์ได้รับสนับสนุน.....
.....
สินทรัพย์ดังกล่าวสร้างบนที่ดินราชพัสดุ / ที่ดินที่ไม่มีเอกสารสิทธิ์ใดๆ / ฯลฯ”
